

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

14. juuli 2005 *

Kohtuasjas C-192/04,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Cour de cassation'i (Prantsusmaa) 17. veebruari 2004. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. aprillil 2004, menetluses

Lagardère Active Broadcast, Europe 1 communication SA õigusjärglane,

versus

Société pour la perception de la rémunération équitable (SPRE),

Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL),

menetluses osales:

Compagnie européenne de radiodiffusion et de télévision Europe 1 SA (CERT),

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud A. Borg Barthet, S. von Bahr, J. Malenovský (ettekandja) ja U. Lõhmus,

kohtujurist: A. Tizzano,
kohtusekretär: ametnik K. Sztranc,

arvestades kirjalikus menetluses ja 2. märtsi 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Lagardère Active Broadcast ja Compagnie européenne de radiodiffusion et de télévision Europe 1 SA (CERT), esindajad: advokaadid D. Le Prado, F. Manin ja P. M. Bouvery,
- Société pour la perception de la rémunération équitable (SPRE), esindaja: advokaat O. Davidson,
- Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL), esindajad: *Rechtsanwalt* H. Weil ja *Rechtsanwalt* K. Mailänder,

- Prantsuse valitsus, esindajad: G. de Bergues ja A. Bodard-Hermant,
- Saksamaa valitsus, esindajad: A. Tiemann ja H. Klos,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: K. Banks,

olles 21. aprilli 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiivi 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamisoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (EÜT L 346, lk 61; ELT eriväljaanne 17/01, lk 120) ning nõukogu 27. septembri 1993. aasta direktiivi 93/83/EMÜ teatavate satelliitlevile ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta (EÜT L 248, lk 15; ELT eriväljaanne 17/01, lk 134) tõlgendamist.

- 2 See taotlus esitati menetluses ühelt poolt Lagardère Active Broadcast'i, kes on äriühingu Europe 1 communication SA õigusjärglane (edaspidi „Lagardère” või „Europe 1”), ja teiselt poolt Société pour la rémunération équitable (edaspidi „SPRE”) ning Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (edaspidi „GVL”) vahel seoses õiglase tasu maksmise kohustusega fonogram-mide üldsusele ülekandmise eest, mis toimub satelliidi ning Prantsusmaal ja Saksamaal asuvate maismaasaatjate kaudu.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

- 3 Direktiivi 92/100 artikli 8 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid näevad esitajatele ette ainuõiguse lubada või keelata oma esituste ülekandmine ringhäälingus kaablita vahendite abil ja nende edastamine üldsusele, kui esitus ise ei ole ülekantav esitus ja kui see ei ole tehtud salvestuse põhjal.

2. Liikmesriigid näevad ette õiguse, mille eesmärk on tagada, et kasutaja tasub ühekordse õiglase tasu, kui kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammi või sellise fonogrammi reproduktsiooni kasutatakse ülekandmiseks kaablita vahendite abil või muul moel üldsusele edastamiseks, ning millega tagatakse, et kõnealune tasu jagatakse asjaomaste esitajate ja fonogrammi tootjate vahel. [...]”

- 4 Direktiivi 93/83 kuuendas põhjenduses on märgitud:

„[...] praegu eristatakse autoriõiguste kohaldamisel otseedastamist üldsusele satelliidi kaudu ja edastamist üldsusele sidesatelliidi kaudu; tänapäeval on üksikisikutel võimalik mõistliku hinnaga vastuvõtt mõlemat liiki satelliitidelt ja seepärast ei ole nende õiguslik eristamine enam õigustatud”.

- 5 Sama direktiivi seitsmenda põhjenduse kohaselt:

„[...] lisaks sellele takistab ringhäälingusaadete tasuta edastamist ka õiguskindlusetus selle üle, kas ringhäälingusaadete edastamine sellise satelliidi kaudu, mille signaale võetakse vastu otse, mõjutab õigusi ainult riigis, kus toimub edastamine, või kõigis vastuvõtvates riikides; autoriõiguse kohaldamisel käsitatakse sidesatelliite ja vahetu edastamise satelliite samaväärsetena ja seetõttu mõjutab selline õiguskindlusetus praegu peaaegu kõiki ühenduses satelliidi kaudu edastatavaid programme [...]”.

- 6 Sama direktiivi kolmeteistkümnes põhjendus on sõnastatud järgmiselt:

„[...] seepärast tuleks lõpetada sidesatelliitide kaudu programmide edastamise erinev kohtlemine liikmesriikides, et kogu ühenduses muutuks olulisimaks teguriks see, kas teoseid ja muid kaitstavaid objekte edastatakse üldsusele; see tagab ka piiriüleste ringhäälingusaadete tarnijate võrdse kohtlemise olenemata sellest, kas nad kasutavad otsest ringhäälingusatelliiti või sidesatelliiti [...]”.

7 Direktiivi 93/83 seitsmeteistkümnendas põhjenduses on sätestatud:

„[...] omandatud õiguste eest makstava summa kindlaksmääramisel peaksid osapooled võtma arvesse kõiki edastamise aspekte, näiteks tegelikku vaatajaskonda, võimalikku vaatajaskonda ja keeleversiooni”.

8 Direktiivi 93/83 artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab „satelliit” iga satelliiti, mis töötab sagedusalal, mis on telekommunikatsiooni käsitlevate õigusaktidega reserveeritud üldsuse poolt vastuvõetavate signaalide edastamiseks või mis on reserveeritud suletud kakspunktside jaoks. Viimatinimetatud juhul peavad signaalide individuaalse vastuvõtu asjaolud olema siiski võrreldavad esimesel juhul kohaldatavatega.”

9 Selle direktiivi artikli 1 lõike 2 punktides a ja b on sätestatud:

„a) Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab „üldsusele satelliidi kaudu edastamine” akti, mille käigus üldsusele vastuvõtuks ettenähtud programmi sisaldavad signaalid sisestatakse ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel.

- b) Satelliidi kaudu üldsusele edastamine toimub ainult liikmesriigis, kus ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel sisestatakse programmi sisaldavad signaalid katkematusse sideahelasse satelliidi ja maajaama vahel.”

10 Direktiivi 93/83 artikli 4 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Satelliidi kaudu üldsusele edastamisel on esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälinguorganisatsioonide õigused kaitstud kooskõlas direktiivi 92/100/EMÜ artiklite 6, 7, 8 ja 10 sätetega.

2. Lõike 1 kohaldamisel hõlmab direktiivis 92/100/EMÜ kasutatud fraas „üleandmine traadita vahendi kaudu” satelliidi kaudu üldsusele edastamist.”

Siseriiklikud õigusnormid

11 Prantsuse intellektuaalomandi koodeksi artiklis L. 214-1 on sätestatud:

„Kui fonogramm avaldati kommertseesmärkidel, ei või esitaja ja tootja vastustada:

[...]

- 2) selle ülekandmist ega ka selle ülekande samaaegset ja täielikku levitamist kaabellevivõrgus.

Kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammide selline kasutamine annab esitajatele ja tootjatele õiguse saada tasu, sõltumata fonogrammide salvestamise kohast. Tasu maksavad isikud, kes kasutavad käesoleva artikli punktides 1 ja 2 märgitud tingimustel kommertseesmärkidel avaldatud fonogramme.

Tasu määratakse kindlaks kasutamisest saadud tulu põhjal või selle puudumisel kindlasummalisena [...]

[...]”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 12 Lagardère on Prantsusmaal asutatud ringhäälinguettevõtja. Tema saateid toodetakse Pariisi stuudioses ja edastatakse satelliidile. Signaalid naasevad maale, kus Prantsuse territooriumil asuvad saatjad need kinni püüavad ja levitavad üldsusele FM-sagedusel.
- 13 Kuna selline edastamine ei hõlma tervet Prantsuse territooriumi, edastab satelliit signaale samuti Felsbergis, Saarimaal (Saksamaa) asuvale saatjale, mida tehniliselt juhitakse, et saateid pikklainetena nimetatud territooriumi suunas edastada. Seda edastamist korraldab Compagnie européenne de radiodiffusion et de télévision

Europe 1 (edaspidi „CERT”), kes on Lagardère’i tütarettevõtja. Prantsuse keeles edastatud programme on tehnilistel põhjustel võimalik ka Saksamaal vastu võtta, ent seda siiski piiratud alal. Neid kommertseesmärkidel Saksamaal ei kasutata.

- 14 Lagardère’il on samuti maaapealne digitaalne ringhäälinguvõrk, mis võimaldab Pariisi stuudiost signaale Saksamaal asuvale saatjale edastada olukorras, kui satelliit ei toimi. Enne satelliitsüsteemi vastuvõtmist oli maismaavõrk ainus vahend signaale nimetatud saatjasse edastada. Praegu on see võrk veel töökorras.
- 15 Niivõrd kui Lagardère kasutab oma saadete käigus intellektuaalomandiga kaitstud fonogramme, maksab ta Prantsusmaal nende kasutamise eest esitajatele ja fonogrammitootjatele tasu (edaspidi „fonogrammide kasutamise tasu”). Tasu kogutakse kollektiivselt SPRE-le. Omalt poolt maksis CERT Saksamaal samade fonogrammide edastamise eest iga-aastast kindlasummalist tasu GVL-ile, mis on SPRE-ga analoogne Saksa õiguse alusel loodud ühing.
- 16 Fonogrammide kasutamise tasu kahekordse maksmise vältimiseks sätestati Europe 1 ning SPRE vahel sõlmitud kokkuleppes, mida pikendati kuni 31. detsembrini 1993, et Europe 1 poolt esitajatele ja tootjatele maksmisele kuuluvat tasu vähendatakse selle võrra, mida CERT maksab GVL-ile.

- 17 Kuigi alates 1. jaanuarist 1994 ei võimaldanud ükski kokkulepe Europe 1 sellist vähendust teha, jätkas see äriühing siiski sellist praktikat. Kuna SPRE leidis, et selline vähendamine ei ole põhjendatud, kaebas ta Europe 1 kohtusse Tribunal de grande instance de Paris'sse, kes rahuldab SPRE taotluse Europe 1 vastu tasu väljamõistmiseks täies ulatuses. Cour d'appel de Paris kinnitas seda lahendit apellatsiooniasemes ning Lagardère, Europe 1 õigusjärglane, esitas kassatsioonkaebuse Cour de cassation'i.
- 18 Leides, et tema menetluses olev vaidlus tõstatab eelkõige ühe Bundesgerichtshof'i (Saksamaa) 7. novembri 2002. aasta otsust arvestades küsimuse direktiivide 92/100 ja 93/83 tõlgendamisest, otsustas Cour de cassation menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kui ühe liikmesriigi territooriumilt saateid edastav ringhäälinguettevõtja kasutab oma programmi ülekandmiseks ühe osa siseriikliku [kuulajaskonna] läheduses, ent teise liikmesriigi territooriumil asuvat saatjat, mille kontsessioonäär on selle ringhäälinguettevõtja enamusomanduses olev tütarettevõtja, siis kas selle teise liikmesriigi seadust kohaldatakse [...] direktiivi 92/100 [...] artikli 8 [lõikes 2] ja direktiivi 93/83 [...] artiklis 4 ette nähtud ühekordsele õiglasele tasule, mida tuleb maksta nendes taasedastatud programmides esinevate kommertseesmärgil avaldatud fonogrammi eest?
2. Kas jaatava vastuse korral on esialgsel edastaval äriühingul õigus vähendada tema tütarettevõtja poolt makstud summa võrra tasu, mida ta peab maksma kogu siseriiklikul territooriumil täheldatava vastuvõtu eest?”

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

- 19 Esimese eelotsuse küsimusega soovib siseriiklik kohus sisuliselt teada, kas sellise ülekandmise korral, nagu põhikohtuasjas käsitletakse, on direktiiviga 93/83 vastuolus see, et fonogrammide kasutamise tasu reguleerib mitte üksnes selle liikmesriigi õigus, mille territooriumil on nimetatud edastav äriühing asutatud, vaid samuti selle liikmesriigi õigus, kus tehnilistel põhjustel asub maismaasaatja, mis esimesse riiki neid saateid üle kannab.
- 20 Lagardère, SPRE ja Prantsuse valitsus leiavad, et niivõrd kui direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktis b on sätestatud, et satelliidi kaudu üldsusele edastamine toimub ainult liikmesriigis, kus programmi sisaldavad signaalid sisestatakse, siis määratleb see säte selgelt üksnes ühe fonogrammide kasutamise tasustamisele kohaldatava õiguse — põhikohtuasjas Prantsuse õigus — ja et sellega välistatakse mitme erineva õiguse kumulatiivne kohaldamine.
- 21 GVL, Saksamaa valitsus ning Euroopa Ühenduste Komisjon väidavad, et nimetatud säte ei hõlma sellist edastamist, nagu põhikohtuasjas käsitletakse, ja et seetõttu ei ole sellega vastuolus kahe liikmesriigi õiguse kumulatiivne kohaldamine.
- 22 Seega tuleb esmalt uurida, kas selline ülekandmine, nagu põhikohtuasjas käsitletakse, on „üldsusele satelliidi kaudu edastamine” direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punkti a tähenduses.

- 23 Viimati nimetatud säte määratleb üldsusele satelliidi kaudu edastamist kui „akti, mille käigus üldsusele vastuvõtuks ettenähtud programmi sisaldavad signaalid sisestatakse ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel”.
- 24 Esiteks ilmneb direktiivi 93/83 artikli 1 lõikest 1, et selline satelliit peab selle edastamise raames töötama sagedusalal, mis on telekommunikatsiooni käsitlevate õigusaktidega reserveeritud üldsuse poolt vastuvõetavate signaalide edastamiseks (edaspidi „üldine sagedusala”) või mis on reserveeritud suletud kaks punktside jaoks (edaspidi „suletud sagedusala”). Viimati nimetatud juhul peavad signaalide individuaalse vastuvõtu asjaolud olema siiski võrreldavad esimesel juhul kohaldatavatega.
- 25 Kuna nii Prantsuse valitsus vastusena Euroopa Kohtu kirjalikule küsimusele kui ka Lagardère'i esindajad kohtuistungil käigus kinnitasid, et signaalide edastamine ei toimu üldisel sagedusalal, tuleb uurida, kas sellise ülekandmise puhul, nagu põhikohtuasjas käsitletakse, võib signaalide individuaalne vastuvõtt toimuda võrreldavatel tingimustel üldisel sagedusalal toimuva edastamisega.
- 26 Kuna direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 1 teises lauses esitatud nõude sisu ei ole direktiivis selgelt väljendatud, tuleb seda määratleda direktiivi eesmärgist lähtuvalt.
- 27 Sellega seoses tuleneb esiteks nimetatud direktiivi seitsmendast põhjendusest, et selle direktiivi eesmärk on leevendada õiguskindlusetust selles suhtes, kas

edastamine „satelliidi kaudu, mille signaale võetakse vastu otse”, mõjutab õigusi ainult riigis, kus toimub edastamine.

- 28 Lisaks kavatakse vastavalt direktiivi kolmeteistkümnendale põhjendusele selle direktiiviga lõpetada sidesatelliitide — st suletud sagedusalal töötavate — kaudu programmide edastamise erinev kohtlemine liikmesriikides, et kogu ühenduses muutuks olulisimaks teguriks see, kas teoseid ja muid kaitstavaid objekte edastatakse üldsusele.
- 29 Seejärel tuleb märkida, nagu seda tegi kohtujurist oma ettepaneku punktis 39 ja nagu ilmneb 11. septembri 1991. aasta nõukogu direktiivi ettepanekust teatavate satelliitilevile ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta (KOM(91) 276 lõplik), et selline üldsusele edastamine oli võimalik otse satelliidilt üksnes signaalidega, mida edastati nende vastuvõtmiseks *de jure* reserveeritud sagedusalale. Seevastu ei olnud selline edastamine võimalik suletud sagedusalale edastatud signaalidega. Siiski on satelliitide ja üldsusele mõeldud vastuvõtuantennide tehnoloogia arenguga saanud võimalikuks neid suletud sagedusalas otse edastada. Seega, kuigi suletud sagedusala ei ole telekommunikatsioonialaste õigusnormide alusel ametlikult reserveeritud üldsusele edastamiseks, siis direktiivi 93/83 vastuvõtmise ajal sai üldsus programme kandvaid signaale *de facto* vastu võtta sellist sagedusala kasutatavalt satelliitidelt.
- 30 Nii soovis ühenduse seadusandja hõlmata suletud sagedusala kasutavate satelliitide abil toimuvat edastamist, et võtta arvesse seda tehnoloogilist arengut, ja seetõttu nägi ta ette sellise edastamise allutamise direktiivi 93/83 reeglitele üksnes juhul, kui üldsus saab neid signaale individuaalselt ja otse nendelt satelliitidelt vastu võtta.

- 31 Lõpuks tuleb sedastada, et piiratud isikute hulka, kes saaksid signaale satelliidilt üksnes professionaalsete vahendite abil vastu võtta, ei saa lugeda üldsuseks, kuna üldsus peab koosnema kindlaksmääramata hulgast potentsiaalsetest kuulajatest (vt üldsuse mõiste osas 2. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-89/04: Mediakabel, EKL 2005, lk I-4891, punkt 30).
- 32 Käesolevas asjas on põhikohtuasja pooled nõus sellega, et asjaomaselt satelliidilt pärit signaalid on kodeeritud ja neid saab vastu võtta üksnes professionaalseks kasutamiseks mõeldud vahenditega. Neid signaale ei saa aga vastu võtta üldsusele mõeldud vahenditega.
- 33 Sellises olukorras ei toimu individuaalne vastuvõtt võrreldavates tingimustes üldisel sagedusalal toimuva edastamisega. Seetõttu ei toimi kõnealune satelliit põhikohtuasjas käsitletuses olevas ülekandmises satelliidina direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 1 tähenduses.
- 34 Teiseks järeldub eelnenud, eelkõige käesoleva otsuse punktis 32 esitatud kaalutlustest, et selline ülekandmine, nagu põhikohtuasjas käsitletakse, ei täida nimetatud direktiivi artikli 1 lõike 2 punkti a teist tingimust, st nõuet, et programmi sisaldavad signaalid oleks ette nähtud üldsusele vastuvõtuks.
- 35 Selle sätte sõnastuse erinevate keeleversioonide, eelkõige ingliskeelse (*programme-carrying signals intended for reception by the public*), saksaakeelse (*die programmtragenden Signale, die für den öffentlichen Empfang bestimmt sind*), hispaaniaakeelse (*las señales portadoras de programa, destinadas a la recepción por el público*) või

hollandikeelse (*programmadragerende signalen voor ontvangst door het publiek*) võrdlusest ilmneb, et nimelt signaalid peavad olema mõeldud üldsusele, mitte nende poolt kantud programmid.

36 Sellist tõlgendamist kinnitab ka direktiivi 93/83 eesmärk, millele käesoleva kohtuotsuse punktides 29 ja 30 viidatakse.

37 Sellises olukorras, nagu põhikohtuasjas käsitletakse, on üldsusele mõeldud just programmid, mitte aga satelliidile saadetud ja maajaama naasvad signaalid.

38 Tuleb meenutada, et need signaalid on kodeeritud ning neid saab vastu võtta ainult professionaalseks kasutamiseks mõeldud vahenditega, mis on olemas eelkõige Felsbergi maismaasaatjal. Pealegi tunnistab kogu asjakohast edastamist juhtiv äriühing Lagardère, et käesoleval hetkel ei saa üldsus tema signaale vastu võtta. Seega ei ole tema kavatsuseks satelliidile saadetud ja maajaama naasvate signaalidega haarata üldsust. Tegelikult on sellise edastamise raames üldsusele suunatud pikklainetega edastatud signaalid, mis ei läbi satelliiti. Lagardère sisestas seega need signaalid satelliidi suunas ainsa eesmärgiga edastada need nimetatud maismaasaatjale, mis taasedastas need programmid reaajas muu vahendi kui satelliidi abil. Seega on põhikohtuasjas satelliidile edastatud signaalid mõeldud üksnes kõnealusele saatjale.

39 Kolmandaks nõuab direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punkt a, et programmi sisaldavad signaalid edastataks üldsusele sisestamisega „katkematusse sideahelasse satelliidi ja

satelliidi maajaama vahel". Nii on direktiivis ette nähtud suletud kommunikatsioonisüsteem, milles satelliit on keskse, olemusliku ja asendamatü tähendusega, nii et kui viimane ei toimi, on signaalide edastamine tehniliselt võimatu ja seetõttu ei saa üldsus vastu võtta ühtegi saadet.

- 40 Seevastu ei näe direktiiv 93/83 põhimõtteliselt ette edastamise süsteemi või allsüsteemi, mille põhiüksuseks on maismaasaatja ja mis alates paigaldamisest toimib maapealse digitaalse ringhäälinguvõrgu abil. Kuigi sellist süsteemi või allsüsteemi võib täiendada sidesatelliidiga, ei muutu nimetatud satelliit siiski süsteemi olemuslikuks, keskseks ning asendamatuks osaks.
- 41 Neljandaks, kui edastav äriühing edastab satelliidi mittetoimimise korral signaale nimetatud maismaasaatjale maapealse digitaalse ringhäälinguvõrgu abil, ei toimuks satelliidi teel edastamist ning direktiivi 93/83 ei saaks kohaldada. Kui Lagardère'i ning Prantsuse valitsuse väidetega nõustuda, siis kohaldataks sellisele edastamisele tingimata direktiivi 93/83 hetkest, kui satelliit uuesti toimima hakkab. Seega sõltuks direktiivi kohaldamine ettenägematutest asjaoludest, mis on seotud nimetatud satelliidi ebakindla töötamisega, mistõttu autoriõigusega kaasnevatele õigustele kohaldatav kord minetaks õiguskindluse.
- 42 Selline olukord ei ole kooskõlas nimetatud direktiivi eesmärgiga, milleks on tagada nii ringhäälinguorganisatsioonidele kui ka õiguste omanikele õiguskindlus sideahelale kohaldatavate õigusnormide osas.

- 43 Eelnevast tuleneb, et selline ülekandmine, nagu põhikohtuasjas käsitletakse, ei kujuta endast üldsusele satelliidi kaudu edastamist direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punkti a tähenduses. Järelikult ei kohaldata sellele ka sama artikli lõike 2 punkti b.
- 44 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et sellise ülekandmise korral, nagu põhikohtuasjas käsitletakse, ei ole direktiiviga 93/83 vastuolus see, et fonogrammide kasutamise tasu on reguleeritud mitte üksnes selle liikmesriigi õigusega, mille territooriumil on nimetatud edastav äriühing asutatud, vaid samuti selle liikmesriigi õigusega, kus tehnilistel põhjustel asub maismaasaatja, mis esimesse riiki neid saateid üle kannab.

Teine küsimus

- 45 Teise küsimusega soovib siseriiklik kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 92/100 artikli 8 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selles artiklis nimetatud õiglase tasu kindlaksmääramisel on edastaval äriühingul õigus ühepoolset vähendada fonogrammide kasutamise tasu kogusummat, mida ta peab maksma oma asutamisjärgses liikmesriigis, selle summa võrra, mida ta maksis või mida nõuti liikmesriigis, mille territooriumil asub esimese liikmesriigi suunas saateid edastav maismaasaatja.
- 46 Kõigepealt tuleb rõhutada, et direktiivi 92/100 sõnastusest ja ülesehitusest tuleneb, et sellega soovitakse autoriõigusega kaasnevate õiguste minimaalset ühtlustamist. Seega ei seata selle direktiiviga kahtluse alla nende õiguste territoriaalsuse põhimõtet, mida tunnustatakse nii rahvusvahelises õiguses kui ka EÜ asutamislepingus. Nendel õigustel on seetõttu territoriaalne iseloom ning ka siseriiklik õigus võib reguleerida üksnes riigi territooriumil sooritatud toiminguid.

- 47 Lisaks tuleb meenutada, et põhikohtuasjas edastatakse kaitstud fonogramme sisaldavaid programme nii Prantsusmaal kui ka Saksamaal asuvate maismaasaatjatega. Niivõrd, kuivõrd ülekandmine toimub kahe liikmesriigi territooriumil, tuleb kõnealust tasu maksta kahe siseriikliku õiguse alusel.
- 48 Nimetatud kontekstis tuleb märkida, et Euroopa Kohus on juba leidnud, et puudub igasugune objektiivne põhjus, mis õigustaks seda, et ühenduse kohtunik kehtestab täpse korra ühtse õiglase tasu kindlaksmääramiseks, millega Euroopa Kohus paratamatult asetaks end liikmesriikide rolli, kellele direktiiv 92/100 ühtegi konkreetset kriteeriumi ei kehtesta. Seega on ainult liikmesriikidel pädevus oma territooriumil kindlaks määrata kõige sobivamad kriteeriumid õiglast tasu käsitleva ühenduse õiguse mõiste järgimiseks (6. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-245/00: SENA, EKL 2003, lk I-1251, punkt 34).
- 49 Siiski peavad liikmesriigid oma pädevust selles valdkonnas kasutama ühenduse õiguse ning eelkõige õiglase tasu nõude kehtestanud direktiivi 92/100 artikli 8 lõikega 2 seatud piirides. Eelkõige peavad liikmesriigid sätestama õiglase tasu kriteeriumid, mis võimaldaks saavutada piisava tasakaalu ühest küljest esitajate ja fonogrammitootjate huvi saada konkreetse fonogrammi edastamise eest tasu ja teisest küljest kolmandate isikute huvi vahel seda fonogrammi mõistlikel tingimustel üle kanda (eespool viidatud SENA kohtuotsus, punkt 36).
- 50 Seega kõnealuse tasu, mis on vastutasu kaubandusliku fonogrammi kasutamise, eelkõige ülekandmise eest, õiglast iseloomu tuleb analüüsida, lähtuvalt selle kasutamise kaubanduslikust väärtusest (eespool viidatud SENA kohtuasi, punkt 37).

- 51 Sellise väärtuse kindlaksmääramisel tuleb selles konkreetsetes punktis lähtuda direktiivi 93/83 seitsmeteistkümnendas põhjenduses märgitud kriteeriumidest ja võtta seega arvesse kõiki edastamise aspekte, näiteks tegelikku vaatajaskonda, võimalikku vaatajaskonda ja keeleversiooni.
- 52 Fonogrammide kasutamine nimetatud maismaasaatja asukoha liikmesriigis toimuvaks ülekandmiseks ei vähenda kuidagi tegelikku ega võimalikku vaatajaskonda selles liikmesriigis, kus on asutatud edastav äriühing, ega vähenda ka järelikult kasutamise kaubanduslikku väärtust viimati mainitud liikmesriigi territooriumil.
- 53 Lisaks ilmneb selgelt toimikust, et fonogrammide ülekandmisel toimub tõhus kaubanduslik kasutamine üksnes Prantsuse territooriumil, kuna reklaamiaega müüakse üksnes Prantsuse ettevõtjatele. Samuti asub peaaegu kogu kuulajaskond Prantsusmaal, kuna ühest küljest võis üldsus põhikohtuasjas käsitusel olnud ülekannet vastu võtta üksnes piiratud osal Saksamaa territooriumist ja teisest küljest oli edastatav programm prantsuskeelne.
- 54 Liikmesriigis, kus kõnealune maismaasaatja asub, on kaitstud fonogrammide kasutamisel siiski teatav, olgugi et nõrk majanduslik väärtus, kuna nimetatud liikmesriigis eksisteerib tegelik ja võimalik kuulajaskond. Seetõttu võib see liikmesriik käesoleva kohtuotsuse punktis 46 märgitud territoriaalsuse põhimõtte kohaselt nõuda õiglase tasu maksmist nimetatud fonogrammide tema territooriumil ülekandmise eest. Eelmises punktis märgitud asjaolud, mis piiravad sellise kasutamise majanduslikku väärtust, on asjakohased üksnes osas, mis puudutab selle tasu ulatust, ning nimetatud liikmesriigi kohtud peavad neid asjaolusid tasu ulatuse kindlaksmääramisel arvesse võtma. Seevastu ei sea need asjaolud kahtluse alla fakti, et sel viisil kindlaks määratud tasu on vastutasu fonogrammide kasutamise eest nimetatud liikmesriigis ning selle maksmist ei saa arvesse võtta mõnes teises liikmesriigis õiglase tasu arvutamisel.

- 55 Eelnevaid kaalutlusi silmas pidades tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 92/100 artikli 8 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selles artiklis nimetatud õiglase tasu kindlaksmääramisel ei ole edastaval äriühingul õigust ühepoolset vähendada fonogrammide kasutamise tasu kogusummat, mida ta peab maksma oma asutamisjärgses liikmesriigis, selle summa võrra, mida ta maksis või mida nõuti liikmesriigis, mille territooriumil asub esimese liikmesriigi suunas saateid edastav maismaasaatja.

Kohtukulud

- 56 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Sellise ülekandmise korral, nagu põhikohtuasjas käsitletakse, ei ole nõukogu 27. septembri 1993. aasta direktiiviga 93/83/EMÜ teatavate satelliitlevile ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta vastuolus see, et fonogrammide kasutamise tasu on reguleeritud mitte üksnes selle liikmesriigi õigusega, mille territooriumil on nimetatud edastav äriühing asutatud, vaid samuti selle liikmesriigi õigusega, kus tehnilistel põhjustel asub maismaasaatja, mis esimesse riiki neid saateid üle kannab.

2. Nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiivi 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas artikli 8 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selles artiklis nimetatud õiglase tasu kindlaksmääramisel ei ole edastaval äriühingul õigust ühepoolset vähendada fonogrammide kasutamise tasu kogusummat, mida ta peab maksma oma asutamisjärgses liikmesriigis, selle summa võrra, mida ta maksis või mida nõuti liikmesriigis, mille territooriumil asub esimese liikmesriigi suunas saateid edastav maismaasaatja.

Allkirjad